

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zapolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 242. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Szerda, október 22.

Szell Kálmán két keze.

Nagybecskerek, október 22.

(F.) Nem tulzó képlet, hanem elvitázhatatlan valóság, ha azt mondjuk, hogy Szell Kálmán igazán egyik kezével dolgozik, alkot s a másikkal meg kell védelmezni munkáját, alkotását, annyira szünet nélkül kell pariroznia az ellenzéki támadásokat.

És Szell Kálmán valóságos bravúrral veri vissza az ellenzéki támadásokat. Fegyvere mindig kész, de amellet kifogástalanul lojális, nem akarja vele megsebezni politikai ellenfeleit, hanem csak jelezni, megmutatni az ellenzék gyengéit s illetőleg a maga igazát.

Hogy aztán ez a védelem Szell Kálmán részéről egyszerű-másszor az ellenzék ki-rohanásaiban teljesen eléjti, az nem a miniszterelnök ambiciózus törbeejtése, hanem az ellenzék meggondolatlan erővel való támadása, amely iramodásaiban sokszor félrelép vagy elcsuszamlik.

Ilyen elcsuszamlása volt az ellenzéknek legutóbb a kereskedelmi szerződések lejárata iránt felfújt aggodalma, amelyet Szell Kálmán megdöntenetlen logikával és elhomályosíthatlan világossággal derítette föl.

Ugyanakkor egyuttal a törvényhozási előmunkálatok egész sorozatával lepte meg a miniszterelnök a képviselőházat, ezzel ismét lefegyverezvén azt az alaptalan vádat, mintha a Szell miniszterium nem szolgáltatna elegendő munkaanyagot a törvényhozásnak. S hogy ez a vád mennyire igaztalan volt eddig is, azt eléggé dokumentálja az a restancia, amely a mult ülésszakról elintézetlenül fönnmaradt.

A képviselőház tehát szünet nélkül dolgozhatik az ország érdekében, de persze csakis úgy, ha komoly és kitaró tevékenységgel fordul a munkához, amelylyel köz-

életünket megtermékenyítheti, azonban ha az ellenzék folytatja az üres sérelmek, tulzott közjogi szörszálhasogatások és izetlen tapintatlanságok felszínre hozatalát, ugy a produktív munkát teljesen vagy legalább lényegesen meghiúsíthatja.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 10 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déiben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

November 6. A Délmagyarországi Tanító-egylet nagybecskereki fiókjának gyűlése.

8. A Főigazgatási tanfolyamhallgatók mulatsága a kaszinóban.

— **A kaszinóból.** A nagybecskereki kaszinó választmánya tegnap este Franz J. L. igazgató elnöklésével ülést tartott, melyen részt vettek: dr. Anna Ernő, Alföldi Ede, dr. Brájer Lajos, Knyaskó Lajos, dr. Klein Mór, dr. Plechl Szilárd, Szerdies ezredes, dr. Várady Imre, dr. Végh Lajos, Weisz Izidor választmányi tagok és Száviés Sándor társ. jegyző. Rendes tagoknak felvették a következők: Junker János, Plechl Béla, Bányai Jakab, Boriszak István, Baumann János. Jegyvényes tagoknak: Anna József, Alexandrovits Dóme, dr. Szöllőssy Ernő. A közig. tanfolyam hallgatói november hó 8-án tartandó mulatságuk részére kérik a nagyterem átengedését. A választm. a kérelmet teljesíti egyben 40 koronát szavaz meg a zászlóalpnak. A zeneegylet Sylvester-estéjére kéri a termet. Megadják. — Jegyzőkönyvitelesítők: Alföldi Ede és dr. Klein Mór.

— **Az új ernesztházai plébános.** Említettük, hogy Ernésztháza új plébánosa Endresz Jakab nagyági plébános lett. A plébános tegnap vonult be új parochiájára s a község lakosai ebből az alkalomból lelkes fogadtatásban részesítették. A község előjárósága és a képviselőtestületi tagok Szárca állomásnál várták új plébánosukat, kit

Czappán István jegyző meleg szavakkal üdvözölt. Ezután Endresz plébános négylovas fogaton, mintegy 14 kocsiából álló menet kíséretében bevonult Ernésztházára, ahol taracklővecek üdvözölték. Az új plébános az összegyűlt lakosság lelkes eljenzése közt a község házára vonult, ahol iskolásgyermekek verseikkel, a rózsafüzér-egylet elnöknője pedig rövid beszéddel fogadták. A község háza tanástermében Czappán István jegyző a képviselőtestület nevében, Schnur Miklós pedig a tantestület nevében üdvözölték, a mire a plébános meghatottan mondott köszönetet. A új plébános fogadtatását istentisztelet fejezte be, amely alkalommal a templom zsufolásig megtelt.

— **A békésháti ev. ref. egyházmegye gyűlése.** A békésháti ev. ref. egyházmegye Temesvárott folyó gyűléséről írják: A tegnapi ülésen Szalay József nagybecskereki lelkész felszólalása után Fekete Gyula nagykikindai lelkész előadta, hogy a szent-helenei reform. gyűlést lemondott lelkészválasztási jogáról s pap nélkül lévén, kéri az egyházmegyét, hogy neki papot rendeljen ki. Alkalmas lelkész kinevezésével Dobby Lajos esperes bizatott meg. A nagy-szredistyei fiókegyháznak 12 hold föld résztörleses megvétele engedélyeztetett, valamint a pancsovai ref. egyháznak ideiglenes kölcsön felvétele is. Nagy Károly makói ref. lelkész a nagy-majláthi iskolaépítési és államosítási ügyet ismerteti. Az ottani egyháztanács újabb határozathozatalára utasított. A szkulyai ref. iskola kibővítésére nézve kimondta, hogy az egyházmegye nem rendelkezvén most anyagi erővel, folyamodjék az egyház közalpi segélyért. Azután Tóth János a csorvási egyház panaszát adja elő, mely orvoslatotott. Futó Zoltán a hőmezővásárhelyi megüresedett lelkeszi állás betöltésére nézve az ottani egyháztanács határozatát ismerteti, mely jóváhagyott. Majd Karancsi Dániel lelkész helyettesítése és felebezése ügyében az esperesi intézkedés megerősítetett. — A lelkeszi nyugdíjintézet alapszabályai Szereoley Sámuel javaslatai és többiekk hozzá-szólása szerint módosítottak. Oláh Antal öcsödi lelkész nyugdíjazását kérte; de dr. Hajnal István főgondnok indítványára a Szell Akos módosításával az egyházmegye felhívja Oláh lelkész, hogyha ereje engedi, szolgáljon még az eddigi nagy buzgósággal tovább is. Délután 3 órakor az egyházi bíróság ülésezett.

— **Az őszi-tanító gyűlések.** A délmagyarországi tanítóegylet pancsovai fiókegylet november 7-én Pancsován a városház nagytermé-

A „TORONTÁL“ tárcája.

A boszu.

— Szabad!

Az ajtó kinyílik s egy magas termetű, sápadt zsidó asszony lép be. Arca ismerős. Többször láttam ezt az érdekes nőt, amint a községben fel-le járt, mintha keresne valamit.

Az egyszerű falusi emberek ujjal mutattak rá és sottogták: ennek a lánnya . . .

Kémkedőleg körülnéz. Csak ketten vagyunk.

Közelebb jön hozzám s alig hallhatóan kérdi:

— Bizhatok-e a tekintetes urban?

— Ugyan miért, jó asszony! Csak utcáról ismerem . . . t nem is ártok én senkinek.

— Tudom, éppen azért jöttem.

Kíváncsiságom fölébredt. Már régebben feltűnt ez az izgatott, nyugtalan nő s szinte vágytam vele megismerkedni. Sokat beszéltek róla az emberek . . .

— Panaszom van. Valami sejtelem üz, hogy ide jöjtek, itt megnyugtattak. A faluban a néppel érintkezik, meghallgatja a szegények, a gyengék panaszait s eljár érdekőkben. Oh az én figyelmemet semmi sem kerüli ki . . . Én is szegény vagyok, nekem is van panaszom . . . hallgasson meg.

Egy könyesepp pergett le a sápadt arcán.

Feszülten figyeltem szavaira.

— Volt egy leányom, Helának hívták. Szép volt s tiszta mint a lilium. Csak volt, habár most is él s még jobban szeretem, mint előbb. Miatta szenvedek, sokat, igen sokat. Ó ártatlan, ment minden föltől s a rossz nyelvek mégis azt beszélik, hogy tiltott viszonya volt Samuval, Zelig koresmáros fiával, ki most katona s hogy e viszonyból . . . Talán sejtji, mit beszélnek róla . . .

A Jehovára esküszöm, hogy ártatlan s tisztább, mint a ragyogó harmatepp a kis virágon.

Megpihent s letörölte a könnyeseppet.

— Ejjel-nappal kerese a forrást, honnan ezek a hírek erednek . . . Ezért futkosom oly sokat a faluban, míg végre tegnap ráakadtam: a tekintetes ur szomszédja . . .

— Kicsoda? Jakab? Nem hiszem, téved jó asszony. Jakab, az én szomszédom, igen becsületes ember. Bár mindenik olyan volna! Még a nép is szereti, pedig nem nagy barátja a zsidóknak.

— De ő az én mostoha fiam!

Elgondolkoztam. Hát a mostoha gyermekek olyan rosszak? Az asszony beszéde fölvert merengésemből.

— Higyje el tekintetes ur, hogy ugy van. Éles az anyai szem, kikutat mindent. Figyeljen rám, igazat fog adni . . . Huszonöt évvel ezelőtt három zsidó család volt e községben. Gidóék, Zeligék és mi. Mint fiatal leányt. — azt mondják igen szép voltam — megkért Gidó. Máshoz mentem nőül a szomszéd faluba. Boldog voltam s házasságomat egy leánygyermekkel, Helával áldotta meg az ég. Gidó időközben szintén meg-nősült, Zelig lányát vette el, de azért haragudott reám, s üldözött, ahol csak tehette . . . Az ő házassága nem volt boldog. Nem szerette, nem is szeret-hette nejét. Nem tudta feledni első szerelmét, de mikor fia, Jakab megszületett, látszólag belenyugodott házasságába, melyet érdekből kötött meg.

Békében éltünk ezután, de boldogságomnak véget vetett férjem korai halála. Fiatalon, alig huszonhat éves korában halt meg s ithagyott engem öt éves leányommal minden vagyon, minden támasz nélkül . . . A csapást alig birtam elviselni. Sokat dolgoztam, nélkülöztem s ha szomorkodtam, hozzám jött a kis Hela, vizgaltat, további munkára

serkentett. Érte éltem, ő volt minden reményem, egyedüli boldogságom . . . s most ettől is megfosztottak . . .

— Pihenjen meg egy kissé asszonyom, szol-tam hozzá.

A mély fájdalom visszatükröződött sápadt arcán, melyen még most is megvoltak a régi szépségnek a nyomai . . . Hangjában is volt valami érdekes, valami lebilincselő . . .

— Szerettem gyermekemet forrón, kimondhatatlanul, mint most. Mennyit kell érte szenvednem, mennyit még most is. Nincs nyugtom, mióta e hírek keringenek. Az éj csöndje növeli fájdalmamat, a kis patak csörgedező hangja az emberek beszédét zugja a fülembé. Ha az utcán végig megyek, egyik-másik ujjával reám mutatva mondja: ennek a lánnya! Csak hogy ráakadtam a nyomorult rágalmazóra! Uram! Megboszulom. Kegyetlen boszut állok rajta! Fölebredt bennem ez a vágy s most mardos, üz, míg csak ki nem elégitem. Ugy-e nem tudja, mi a boszu? Szomji, melyet csak vér olthat el: fájdalom, melyet csak mások fájdalma enyhíthet; seb, melyre seb az egyedüli gyógyító ir. Ördögi gyönyörűség! Csak a pokol fiait élvezik, minden mást mentsem meg ettől az Ur! Élvezni akarom . . . mily öröm lesz . . .

Gunyosan felkacagott. Szemei vad lángban égtek, sápadt arcát gyöngye pir tutotta be.

Hosszu lélegzetet vett s azután nyugodtabb hangon folytatta:

— Egy szép tavaszi napon, lehet vagy tiz éve, hozzám jött Gidó, Jakab atyja. Fájdalommal tudatta, hogy neje meghalt. A csapás látszólag leverte. Egy teljes évig gyászolta a szegény nőt s azután ismét meglátogatott.

— Haragszol-e? — kérdezte tőlem bizalmasan.

— Nem, Gidó. Mindent elfeledtem.

ben, a zombolya-kikindai főkegyeleme november 6-án Zombolyán a központi áll. iskola épületben tartja őszi közgyűlését.

— **A sátoros ünnepek.** Az izraeliták sátoros ünnepe a holnapi nappal véget ér. Ebből az alkalomból ma este az izr. templomban magyar istentisztelet lesz, melyen dr. Klein Mór főrabbi mond szónoklatot, azonkívül holnap délelőtt fél 10 órakor is lesz istentisztelet.

— **Mulatság.** A közigazgatási tanfolyam hallgatói november 8-ikán a kaszinóban táncmulatságot rendeznek, amelynek jövedelmét a tanfolyam-hallgatók együletének zászlóalappja javára fordítják. A mulatság iránt általános az érdeklődés.

— **A város gyászja.** Vettük a következő gyászjelentést:

Nagybeeskerek városa fájdalomtelt szívvel jelenti 10-ik kerületének a

Felső-Muzslyának

f. évi október hó 15-én történt gyászos elhunytát. Az elhunyt 12 esztendeig élt városunk oldalán, mint biztos reménységű sugara a mandátumot kereső honpolgároknak s mindenha élénk részt vett a városunkban 5 esztendőnkint felébredő politikai életben.

Az elhunytat gyászolják a városi adófizetők s a jövő képviselőjelöltjei.

Nyugodjék békében!

Koszorúk mellőzése kéri. Esetleges megváltási összegek a városi deficiet apasztására fordíthatnak.

— **Amateur-fényképészeti kiállítás a vidéki hírlapírók javára.** A székesfehérvári Amateur-club a jövő hó 16-án fogja megnyitni kiállítását, melyen az ország összes műkedvelő fényképészeit, festőit, szobrászait, rajzolóit és faműfaragóit lehetőleg legjobban sikerült munkáik által óhajja bemutatni. A kiállítás tulajdonképeni célja az, hogy a budapesti Photo-club jövő évi tavaszi tárlatáig némi gyakorlati tapasztalatokkal lássa el a kiállítani szándékozó műkedvelőket. A kiállítás elnöke Zichy Jenő gróf, alelnöke Palánszky Miklós dr. A rendező-bizottság a tiszta jüvedelem 10 százalékát a vidéki hírlapírók országos szövetségének nyugdíjintézete javára ajánlotta föl.

— **A vándorlólégény balesete.** Lehner János, mattersdorfi vándorlólégény tegnap este ugy 7 óra tájban a Post-szálloda előtt át akart menni az utcán s nem látta, hogy a 20-as számú bérkocsi éppen akkor robog feléje. A kocsi rákiáltott ugyan az utcán átkelőre, de ez oly részeg volt, hogy sem nem látott, sem nem hallott semmit s így nem csoda, hogy a kocsi rudjának ment mely éppen a fején érte, minek következtében az amugy is holtrészeg ember felbukott. A nagy lármára népcsoport keletkezett az utcán, mely segítség után kiáltozott. Időközben rendőrök is jöttek, kik rögtön intézkedtek, hogy

az elgázolt embert tovaszállítsák. Dr. Nónay Pál, ki éppen arra ment, megvizsgálta a sebesültet s konstata, hogy a seb nem veszélyes. A vándorlólégényt a kórházba vitték.

— **Rejtélyes halál.** Temesvárról írják: A józsefvárosi rendőrorjárat tegnap hajnalban a józsefvárosi pályaudvarhoz ment, a pályaudvar előtti villamos vasúti váróházban egy eszméletlen állapotban levő teljesen rongyokba burkolt akit talált, akit bevitték a pályaudvarra, hol egy, a folyosón levő padra fektették. Kévéssel azután az egyik rendőr utána nézett, a mikor megdőb-ben vette észre, hogy a szerencsétlen ember halott. A holttest megmozgatása alkalmával találtak egy munkakönyvet, a melyből konstata, hogy a halott Elemér János 35—40 éves módosi illetőségű munkás. A temesvári rendőrség a rejtélyes halál dolgában megindította a vizsgálatot.

— **Családi dráma.** Mint Temesvárról jelentik, J. M. J. Ödön ujaradi lakos tegnap délelőtt egy konyhakéssel féltékenységből megölte a feleségét és aztán önmagának feigáta a hasát. Az asszony belehalt a sebeibe, J. M. J. pedig a halállal vívódik. A temesvári törvényszék kiküldte vizsgálóbíráját a helyszínére, hogy a vizsgálatot megejtse.

Szindarabok novellája.

(Színmű-címekből összeállított novellák.)

A „Katonák” a „Telen” egy „Pénteken este” kirándultak a „Gyimesi vadvirághoz.” Köztük volt „John Gabriel Borkmann”, „Jó Fülöp”, a „Két Durrand”, „Goldstein Számi”, a „Zsidó honvéd”, „Pry Pál”, „Lumpácius Vagabundus” és még „Három jómadár.”

„Éjjel az erdőn” bolyongva a „Gabi villá”-tól balra „Tamás bátya kunyhójába” léptek, hol egy „Bányamester” azt ajánlotta nekik, hogy tekintsek meg a „Kolostort”, a „Hol unatkoznak” szép „Diák kisasszonyok”, akiket egy „Bibliás asszony” tanít ki. Éppen „Vizkereszt” ünnepe lévén úgy sem lesz „Otthon.”

Odaérvén, viszontlátták „Elektrát”, „Lilit”, „Rikát”, a „Michu lányokat”, a „Gyurkovics lányokat”, a „Dolovai nábob leányát”, „Szöke Katalint”, „Opheliát” és „Magdolnát”, akik régente „Gésák” voltak egy „Japáni theaházban” és ott töltött „Tíz év mulván” kerültek, mint „Félszűzek” a „Felsőbb leányok” közé.

„Lumpáciusban” azonnal megérelődött a „Huszárszerelem”, amint meglátta „Szöke Katalint”, ezt a kedves „Babát” elragadó „Froufroujával.” Ez egy „Diurnista” családból származott és a „Létért való küzdelem” folytán akarták „Diplomás kisasszonyoknak” nevelni.

„Lumpácius” pezsgőt hozott „Nánival”, akinek ugyan nem tetszettek a „Tisztaurak a zárdában.” Ne légy „Balek” te „Bolond”, kérte a „Tékozló fiut” „Goldstein Számi” hiszen nem vagy te „Államtitkár”, csupán egy szegény „Végrehajtó” fia. De ez felkiáltott: lássuk milyen az „Egy nap a paradicsomban!” Pezsgő után következett a „Csók”, azután pedig a „Ballépés”, amint ez a „Téved nőknél” szokás. Majd így szólt a „Századvégi leány” az „Lengyel-élőkhöz”: „Szent-e vagy örült” vagyok? mert sejtem, hogy ez nem olyan „Folt”, amely tisztít: azért kinnon bár a „Lemondás” keserősége, de „Váljunk el” „Édes.” E közben egy „Teknős békával” diszített „Piros bugyellárist” adott neki emlékül. Válás után „John Gabriel Borkmann” kér-

dezte: „Mi történt az éjjel?” Mire Lumpácius így válaszolt: maradjon az „Sötét titok” és ne legyen köztünk senki „Áruló.” Am eljött a „Virágfakadás” évadja, bekövetkezett az, amit „Családi örömlőknek” szoktak nevezni a „Nagy-mamák” és úgy kívánta a „Beesület”, hogy Lumpáciusból „Csókon szerzett vőlegény” legyen és létrejött a „Kénytelen házasság”, a melyből aztán „Cifra nyomorúság” keletkezett, mint a „S egény embereknél”, akik nem esz-nálnak „Jó parthiet.” Hja, ilyen az „Ember tragédiája” . . .

Anonimus.

Színház és Irodalom.

* **A svihákok.** Hosszu idő óta tegnap láttunk ismét telt házat s a telt házból jökevény, folyton tapsoló és nevető közönséget, olyat, aminőt az igazgatók legmerészebb álmaikban szoktak kívánni. Okozta pedig ezt a jó kedvet Ziehrernek kedves operettje, „A svihákok”, mely győztesen járta be a monarchia két felét s dacára annak, hogy nálunk is ismételtelen adták, még mindig vonz közönséget. Az előadásról csak jót mondhatunk. De akné, Tomori Melisza, Honti Elma, Szebeni, Kemény, Vágó, Tóth Stefi, Cathry, Cathryné, Somlár, Hollósi Rózi, Pécsi egymással vetélkedtek hálás szerepeik érvényesítésében. A közönség igen jól mulatott és sokat tapsolt az egyes szereplőknek. A második felvonásban előforduló táncokat meg is imélteltették.

* **A szekrény titka.** Somfai János és Osztie Béla énekes bohózatának első próbáit a jövő héten tartja Deák színtársulata. A darab szerepeit Deák igazgató a társulat java erőinek osztja ki. A szereposztásból annyit elárulhatunk, hogy a két fő női szerepet Deák Kovaics Margit és Tomori Melisza fogják játszani.

* **Cyrano de Bergerac.** Ma este kerül először színpadra Nagybeeskereken Edmond Rostand híres drámája, a „Cyrano de Bergerac” a főbb szerepekben Keményvel, Győri Matilddal, Tomori Melisszával, Vágóval, Tóth Stefániával, Szebenivel stb.

* **Tíz kötet könyv — ingyen.** Harminchat esztendő pályafutása alatt az „Egyetértés” (főszerkesztő: Fenyő Sándor, főszerkesztő: Eötvös Károly) vezérszerepre jutott a magyar hírlapírásban és a független politikában. Előfizetőinek nagy seregét szaporítandó, most, mint értesülünk, igen nevezetes és értékes ajánlatot tesz a közönségnek. Az „Egyetértés” ugyanis november elsejétől kezdve mindenkinek, ki egy negyedéves új előfizetőt szerez a lapnak (öt forint rendes előfizetési díjjal), nagyon értékes könyvgyűjteménnyel kedveskedik. Mihelyt valaki az általa szerzett új előfizető negyedéves előfizetési díjat (5 forint) elküldi az „Egyetértés” kiadóhivatalának (Vármegeye-utca 11., saját ház), nyomban megkapja a következő pompás és tel-

— Hallgass meg akkor. Egyenlő fájdalom ért minket, osszszuk meg, könnyebb lesz elviselni. Férjed leszek férjed helyett, atya a lányodnak s te anyja a fiannak. Szeretlek, szeretlek még most is. Feledjék a multat! Minden kivánságodat teljesítem. Te küzdesz a mindennapi kenyérért, én jómódban élek: jer, osszszuk meg mindenünket!

— Meghallgattam. A mostoha viszonyok s Hella jövője kényszerítettek erre. Lányom a tizenötödik évéhez közeledett. Zsidó pénz nélkül csak kivételes esetekben nőül, azt meg nem remélhettem, hogy pénz nélkül is elviszik. Legszebb a környéken, de ha szegény. Azt mondják, ilyen voltam én is valamikor . . . régen, mikor még először kért Gidó. Házunkhoz gyakran eljárt Zelig fia, Samu. Őcsese volt Gidó első neje. Gyűlölte Gidót s azt hiszem, engem is, de azért mindennapos vendég volt. A következmények megmagyarázták miért.

— Emlékszik tekintetes ur a három év előtti gyilkosságra?

— Akkor még nem voltam itt — volt a válaszom, de hallottam. Sokat beszélnek Tar megöléséről, talán arra céloz?

— Igen. Velünk szemben lakott.

— Ez a gyilkosság tönkretette házi nyugalmunkat. A tett regelen véres baltát leltek udvarunkban. Férjem ingujján is volt egy pár vércsepp. A törvényszék tizenöt évre ítélte el . . . A bűn-jelek és Samu ellene vallottak. Meg voltam győződve ártatlanságáról, de nem lehetett megmenteni. Az ítélet kihirdetése után beengedtek hozzá. Sirt a szegénytől s Jehovára esküdözött, hogy nem bűnös. Én elhittem s most már tudom is, hogy ártatlan. Samu is hozzájött s csak annyit mondott neki: gondoldj testvéremre. A rab megrázta láncait. Arca elkéült a dühtől, ajkai véreztek. Egy év mulva eltemették. Nem bírta ki a börtön dohos levegőjét.

— Én tehát ismét özvegy vagyok már két

éve. Azóta kerül az álom, azóta nincs nyugtom. Férjem halála után hozzám jött Samu s megkérte Helát. Hella habozott. Megkérdezte tőle, hogy miért vallott Gidó ellen.

— Megboszultam a testvéremet — volt Samu válasza.

— Hamisan vallottál?

— Nem. Csak azt tettem, amit ő az első ne-jével. Halálos ágyán megígérttem, hogy boszut állok érte. Beváltottam szavamat. Sokat szenvedett boldogult testvérem. Hella! mikor atyád meghalt, Gidó volt az egyedüli, aki örült annak, hogy miért, gondolhatod. Kemény téli időben hideg szobába zárta őt s mikor ott meghült s ágyba feküdt, úgy ápolta, hogy el ne érje a tavaszt. Nem is érte el! De megboszultam, ígéretemet teljesítettem.

Hella, az ártatlan Hella irtózáttal fordult el ettől az embertől s visszautasította ajánlatát.

— Megsiratod még! — volt Samu válasza s ezzel eltávozott. Nemsokára bement katonának, most szolgálja a második évet. Leányomról pedig különféle hírek keringenek s ezeket Jakab terjeszti, aki atyja halála óta tőlünk különváltan él a tekintetes ur szomszédságában.

— Nem téved, jó asszony?

— Tévednék? Lehetetlen. Itt egy levél, Zsidóul van írva. Jakab tudatja egyik barátjával, hogy leányom . . . Nem fél hazudni!

Elvettem a levelet.

— Bizza rá, asszonyom. Keressen föl ismét két nap mulva!

Az asszony eltávozott.

Zugott a fejem, vágytam ki a szabadba. Nem tudtam, mihez fogjak. A levél reszkett a kezemben. . . Határozatlanul jártam fel-le a kerthen.

Jakabnál éppen kaszáltak. Ott volt a munkások között.

Hozzámentem s mintha semmi sem történt volna, fölhoztam Hella esetét.

— Sok rosszat beszélnek róla, de én nem adok hitelt!

— Igazán, Jakab? kérdem tőle csodálkozva.

— Tiszta ő, mint a tavaszi napsugár. Uram, ne hallgasson a rágalmozókra. Ismerem én őt igen jól . . .

Szeme közé néztem.

— Őszintén beszél, Jakab?

— Oly őszintén, amint igaz, hogy szeretem azt a leányt.

Odaadtam a levelet.

Lángvörös lett . . . Jobbra-balra támolgott, de egy pár perc mulva ismét összeszedte magát.

— Tudja, mi van ebben a levélben?

— Tudom, Jakab!

— Nem maga írta?

— Nem.

— Mit fog már most tenni?

— Megkérem Helát!

Két nap mulva eljött a zsidóasszony. Oly szomorú, oly sápadt volt, mint mindig.

Örömmel fogadtam.

— Jó hirt mondhatok, asszonyom! Jakab ártatlan és szereti Helát. Adja hozzá, boldogok lesznek!

Egy hónap mulva megtartották esküvőjüket. Nem volt boldogabb pár a faluban. A zsidóasszony, hányzor találkozom vele, szegyenkezve említi, hogy boszut akart állani Jakabon.

Már nyugodt, visszakapta a leányt.

Samu is kiszolgált a három évet. Hogy ő okozta a szomorúságot, talán nem is kell említenem. Megbocsátottak neki mindent. Nem jelentették be még a rabbinusnak sem. Elég bünhődés ránézve, ha a sápadt asszonyt boldognak látja!

Még most is beszélnek Heláról és a sápadt zsidóasszonyról a jámbor falusiak, de nem rája, hanem Samura mutatnak ujjal és suttojják: ott a hazug!

Bonkáló Sándor.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése október 22-én.
- Távirati tudósítás. -

Budapest, október 22.

A képviselőház ma délelőtt Apponyi Albert gróf elnöklésével ülést tartott. Több kisebb jelentés kapcsán elhangzott felszólalásokra Széll Kálmán miniszterelnök válaszolt, a mita képviselőház tudomásul vett.

Ezután Lukács László pénzügyminiszter általános figyelem között előterjesztette az ex-ozé. Statisztikai adatokkal bizonyítja az ex-ozé, hogy az 1901-ik év éppen kereskedelmi és mezőgazdasági viszonyainkra nem volt kedvező. Igaz, hogy az így nyert kép szomorú, de még sem oly aggasztó, mint első tekintetre látszik. A szármadásokból kiviláglik, hogy az államháztartás 11 milliárd 857 ezer tőbbellettel zárul. Felsorolja az egyes tárcák bevételeit és kiadásait. Az udvartartásnál két millió többlet mutatkozik. A bevételeknél az adók, jogilletékek, dohány, államasutak tételei kedvezőbb eredményt mutatnak. Összevonva a költségvetést, a mérleg a következőleg alakul: Rendes kezelésnél 50,890.706 korona felesleg mutatkozik, rendkívülinél 50,416.902 korona hiány; együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést, a fölsőleg 473.804 kor. Az ex-ozé konstataja, hogy a mostoha viszonyok kényszerítették a pénzügyi kormányt arra, hogy a kiadásokat lehetőleg redukálja. A tisztviselők fizetésének rendezésével a kormány komolyan foglalkozik, amit bizonyít az, hogy már az idén 13 millió koronát fordítottak erre a célra. Természetesen ez csak az akció kezdete. A kormány a kérdést különben morális és adminisztratív érdekekből egyszerre akarja megoldani, olyan formán, hogy más ágazatok kiadásait redukálják. A tisztviselők fizetésének emelésénél nagy szerepe van a konverzióknak, mert ez képezi a főfedezetet s a konverzió nélkül még beszélni sem lehetne a fizetésemelésről. A pénzügyminiszter hiszi, hogy a tisztviselők fizetésének rendezése nemcsak a tisztviselők érdekeit szolgálja, hanem egy nagy társadalmi problémának megoldását segíti elő.

Csak így fog sikerülni megelégedett tisztikart létesíteni. A közigazgatás pedig többet nyer bármely intézménynél. Azután áttér a költségvetés részletes fejtegetésére. Szünet után folytatja az ex-ozét. A közigazgatás kiépítése az ország pénzügyi szükségletével és erkölcsi erejével párhuzamosan halad. A földadó revíziója a megvalósulás stádiumába jutott. Majd részletezi a tisztviselők fizetésemelését. A legkisebb fizetés lesz 1400 kor. Ebből kiindulva emelkednek a fizetés. Megszüntetni óhajtja a fokozatos előléptetés rendszerét. Az a tisztviselő, ki bizonyos időt ugyanabban a rangfokozatban szolgált, előléptetési jogától nincsen megfosztva, hanem önkénytelenül előre a felsőbb fizetési osztályba. (Helyeslés.)

Az iskolákat fontosságuk szerint tíz csoportba osztja. Minden csoportnak más a fizetése és a korpótléka. Az igazgatók tanári fizetést, korpótlékot és igazgatói jutalomsdíjat kapnak.

A törvény visszaható érvénnyel bír, vagyis azok a tisztviselők, kik sokáig voltak ugyanazon fokozatban, az új törvény folytán magasabb fokozatba lépnek. (Általános helyeslés.)

A görög király Bécsben.

Budapest, október 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: György görög király ma Bécsbe érkezett és az Imperial szállodába szállt. A király csak rövid ideig marad Bécsben.

Menedékház az állatoknak.

Budapest, október 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: A Frigyes császár-

uton a bécsi állatvédő-egyesület menedékházat épített gazdátlan és védtelen állatok számára. Az épületben elhelyeznek kutyákat, macskákat, lovakat, sőt madarakat is és addig ápolják és gondozzák őket, míg másutt elhelyezhetik. A menedékházat tegnap nyitották meg ünnepélyesen Rainer főherceg, a bécsi állatvédő-egyesület védnökének jelenlétében.

Agyonforrázott gyermek.

Budapest, október 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Debrecenből jelentik, hogy Tamási Ferenc ottani dohánygyári kapusnak másfél éves János nevű fiacskája a tüzhely körül játszadozva, magára rántott egy fazék forró vizet, amely úgy leforrázta, hogy a szegény kis gyerek belehalt.

Betörés egy egyesületbe.

Budapest, október 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Győről jelentik, hogy az ottani kőműves szakszervelet helyiségébe tegnap ismeretlen tettesek betörték és a pénztárat fölfeszítették, onnan az összes pénzt elvitték. A betörőket nyomozzák.

Megszökött rab.

Budapest, október 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szegzárdról jelentik, hogy az ottani törvényszék fogházának egyik második emeleti cellájából Kótai Imre, templomrablásért három évre ítélt rab, tegnapelőtt éjjel megszökött. A szökést Kótai úgy követte el, hogy a cella ablakának vasrácszatát lombfűrészszel elfűrészeltte és az ablakon át lepedőből és szíjból összecsavart kötéllel leereszkedett.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1902. október 22.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	kilós	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszvidéki uj	76	0.—	0.—	80	7.60
Pestvidéki uj	76	7.30	7.40	80	7.55
Bánsági uj	76	7.15	7.35	80	0.—
Bácskai uj	76	7.40	7.55	80	0.—
Ross uj	elsőrendű	kilós 70-75		6.40	6.55
	másodrendű	—		6.15	6.40
Árpa	takaromány	60-62		5.40	5.60
	égetni való	62-64		5.20	5.40
	sörfőzésre való	64-66		0.—	0.—
Zab	—	39-41		6.05	6.20
Tengeri ó	bánsági	—		0.—	0.—
	másnémet	—		0.—	0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, október 22. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén az árak nagyrészt változatlanok. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	7.45—7.46
„ októberre	7.38—7.39
Ross októberre	6.49—6.50
„ áprilisra	6.47—6.48
Tengeri májusra	5.79—5.80
Zab (októberre)	6.24—6.25
Zab (áprilisra)	6.28—6.30

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1902. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 34 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Versezről, Alibunáról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versezre: délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versez, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 54 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Közgazdaság.

Közlemények

kertművelés és mezőgazdaságról.

Mühle Vilmostól Temesvártól

VII.

Champignon-gomba

pincék, istállók, fészerekben stb. való tenyésztése.

Miután minden élvezhető gomba igen finom, sok pedig egész delikát izzel bír, a jó gombák utáni kereslet mindig igen nagy, nevezetesen a gombák legjobbjika, a Champignon után, melynek egyetlen jobb konyhában sem szabadna hiányoznia.

A Champignon-ágyak készítése és a tenyésztés nem nehéz, nem költséges. A Champignon-ágyak azon nagy előnyével is bírnak, hogy téli időben, mikor friss élvezhető gomba nem létezik, e gombák akkor is nyerhetők és azon nagy megnyugvás, hogy a Champignon-ágyakban sem mérgező, sem pedig élvezhetlen gomba nem fordul elő. A saját tenyésztésű gombák ize is sokkal jobb, finomabb mint a vadon nőtt gombáké.

A Champignon-ágyak a következő jónak bizonyult mód szerint készítendők:

Legjobb igitólakról eredő, sem nem nagyon apró, sem nem nagyon szalmás trágját venni, mely hosszabb ideig hevert az istállóban; ezt a szükséglet szerint körülbelül 1 1/2 méter magas, 2 méter széles és hosszú rakásra szabadban, szépen és egyenletesen összehalmozzuk. Ha a trágya átmelegedik és nagyon meleg lesz, minden harmadik napon meg kell forgatni, hogy mindig a külső rész belül, a belső rész pedig kívül jöjjön, hogy a trágya egyenlően átmelegedjék és egész egyenlő barna legyen; ezen eljárást 6-8-szor kell ismételni, tehát 4-5 heti előkészület szükséges, míg a trágya jó lesz a Champignon ágyak készítésére. Ha a trágya ily módon már jól át van dolgozva, a telepet melegágy módjára el lehet készíteni; a legjobb az egyenlő meleg, sötét hely pincében, istállóban stb.

A trágya 80 cm. magasán, jó tömötten rakandó; a szélesség és hosszúság a hely után igazodik, de az ágy 3 méter hosszú és 1 méter szélességénél kisebb soha ne legyen, mivel a kicsiny ágyak hamarabb kihűlnek még mielőtt a gombák mutatkoznának. Ha az ágy kész, azt deszkákkal vagy szalmatakaróval stb. kell befedni. Néhány nap mulva, ha a trágya már nem nagyon forró, 15 cm-nyi távolságban egy-egy maroknyi Champignon-csírát lehet a trágya helyezni, azt megint egy kevés trággyal betakarni és jól megnyomni mindaddig, míg az ágy csírákkal teljesen be nem lesz fedve, mikor is újra befedetik deszka vagy szalmatakarókkal. 14, egész 18 nap mulva, ha a csíra megfogamzott, az egész ágy fehér fonalakkal át lesz fonva; ha ez nem történne meg, akkor újból még egyszer egy kevés Champignon csírát kell a trágya helyezni; de ha a fehér fonalak láthatók, a deszka stb. takaró eltávolítandó és csak akkor kell a trágyaágyat közönséges kertifölddel körülbelül 6 cm. magasságra befedni. Ha a föld száraz lesz, meleg eső- vagy folyóvízzel meg kell öntözni és folyton egyenlő nedvesen tartani.

Ugy nedvesség, mint szárazság árthat a Champignonágyaknak. További 8-10 hét után a Champignonok gyakran nagy mennyiségben mutatkoznak és ilyen ágy 2, sokszor 3 hónapig is eltart; az ágy lehordása után az egész trágját el kell távolítani és csak a fehér fonalakkal átfont trágya-darabokat hagyjuk meg, melyek ismét az új ágy készítésére használhatók.

Fenti módszer szerint eljárva, helyes kezelés mellett biztos eredményt várhatunk.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, szerda, október hó 22-én:

CYRANO DE BERGERAC.

Dráma. Irta: Edmond Rostand.

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, csütörtök, október hó 23-án:

Kis szökevény. (Operette.)

válaszolt:
nk senki
vetkezett
a „Nagy-
páciusból
a „Kény-
morusig”
nem esi-
ája”...
onius.

láltunk
folyton
inót az
kivánni.
kedves
írta be
nálunk
nséget.
akné,
beni,
athry,
Rözi,
erepeik
mulatott
másos-
g is is-

mfai
ózatá-
Deák
igaz-
ki. A
hogy
raicsics
szani.

először
hires
szere-
Tomori
Sze-

ninchat
s” (fő-
Eötvös
apírás-
k nagy
k, igen
ségnek.
kezdve
őfizetöt
díjjal),
eskedik.
ető ne-
„Egyet-
s, saját
s és tel-

en nem
ákozva.
e. Urán,
én öt

zeretem

olygott,
magát.

y. Oly

Jakab
ldogok

őjüket.
sszony,
emliti,

Hogy ő
emli-
jelen-
hódés
látja!
sápadt
n rája,
k: ott

der.

Legfinomabb
**csemege-
szőlő**
kilója 40 fillér,
kapható
naponta
dr. Brájjer Lajosnál
Uri-utca 3. sz.
(708-x.49)

Torontálvármegye alibunári járás főszolgabírájától.

5538. kig. sz. 1902.

849-3.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye Dobricza nagyközségben megüresedett és választás útján betöltendő segédjegyzői és irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek s felkérem mindazokat, kik a segédjegyzői vagy irnoki állást elnyerni óhajtják, hogy megfelelő bizonyítványukat hozzám november 10-ig okvetlenül nyújtsák be. Később beérkező kérvényeket figyelembe nem vehetek.

A segédjegyző évi fizetése 1000 korona; az irnok évi fizetése 800 korona.

Alibunáron, 1902. évi október 18-án.

Radonits,
főszolgabíró.

**1902/3.
Téli
idényre**

most érkeztek legújabb di
vatu női- és leány-paletot-k,
hosszu női gallérok, férfi-
és fiu-télikabátok és rag-
lanok.
Nagy választék, verseny-
nélküli olcsó árak.

Felsenstein Ferenc,
Nagybecskerek.
765-x.33

Olcsó öltönyök.

Sevől-nadrág 4 forint

Függő lámpák,
használtak, megvételre kerestetnek.
Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

841-x.4

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerűen veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

760-x.11

Torontálvármegye n.-szent-miklósi járás főszolgabírájától.

8246. szám 1902.

851-3.1

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Szerb-nagyszentmiklós községében lemondás folytán üresedésben lévő községi irnoki állásra, melyre 1000 korona fizetés és 200 korona lakbér élvezete van egybekötve, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt, nyelvismeretüket is igazoló kérvényüket hozzám t. évi október hó 30-áig annál inkább nyújtsák be, mert a későbbben érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Megjegyzem, hogy a kérdéses állás betöltésénél a jegyzői oklevéllel bírók előnyben részesülnek.

A választást Szerb-Szent-Miklós község-házánál f. évi október hó 31-én délután 3 órakor tartom meg.

Nagyszentmiklós, 1902 október 18-án.

Hadfy,
főszolgabíró.

12.304/1902. B szám.

850-2.1

Pályázat.

A Szécsénfalva—Óléc—Ujfalú körjegyzőségnek lemondás folytán megüresedett és 720 kor. fizetéssel rendszeresített körirnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat folyó évi november hó 10-éig hozzám adják be.

Bánlakon, 1902. évi október hó 20-án.

Hauser,
főszolgabíró.

Birtok-eladás

Szatmármegyében, a vasutól egy fél órára fekvő 300 kataszter hold tápdus, feketeföldü, ártérmentes tagos birtok, 100 hold buzavetéssel, parkirozott belsősséggel vagy anélkül eladó.

Értekezhetni Nemestóthi Szabó Pálnál Nagy-Károlyban.

846-3.2

Torontálvármegye alibunári járás főszolgabírájától.

Egy háromajtós garderobe- szekrény

azonnal olcsón el-
adó. Árpád-utca 24.
szám alatt.

847-2.2

Torontálvármegye alibunári járás főszolgabírájától.

**Kiadó
lakás.**

Az Uri-utcában egy
külön álló ház
teljesen újonnan átalakítva,
nagy lakással, konyha, fo-
fyosó stb. elkülönített kerttel
november hó 1-ére kiadó.

Bővebbet a kiadóhiva-
talban.

833-x.58

29.432/1902. III. szám.

M. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Szegeden.

Pályázati hirdetmény.

A Bázias állomáson megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1902. évi december hó 15-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1905. évi december 14-ig. Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére:

A felv. épület I. emeletén: 8 vendégszoba: lakásul: 2 szoba, 1 eseléd szoba; földszinten: 1 pincérszoba; 2 éléskamra, 1 konyha, 1 söntés, továbbá 3 pince, 3 padlás, jégverem és 150 m² területű gazdasági udvar és az I-II. oszt. étterem. És használatra átengedtetik a III. oszt. étterem és váróterem.

Az egy korona bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak főt kiirt Bázias állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre” felirattal ellátott lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi október hó 31-én déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (Üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Szeged, 1902. október hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)